

Barns sosiale samspill gjennom musikk

*Hvilke positive effekter kan musikk ha for det sosiale
samspillet i en barnegruppe?*

Skrevet av

Synne Flo Rottem

Kandidatnummer: 114

Fordypning:

Musikk, drama, kunst og håndverk

Bacheloroppgave

BHBAC3910

Trondheim, april, 2021

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne
Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av
barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning
ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Innholdsfortegnelse

1.0	Innledning	2
1.1	Bakgrunn for valg av tema og problemstilling	2
1.2	Oppgavens oppbygging	4
2.0	Teorikapittel	4
2.1	Det sosiale barnet.....	4
2.2.1	Sosial kompetanse	5
2.1.1	Sosialt samspill	5
2.1.2	Sosialt samspill med musikk	6
2.2	Hvorfor musikk?	7
2.3	Pedagogens betydning for effekten	10
2.3.1	Det sosiale samspillet	10
2.3.2	Effektene	11
3.0	Metodekapittel.....	12
3.1	Valg av metode.....	12
3.2	Utvalg av informanter	13
3.3	Planlegging av datainnsamling.....	13
3.3.1	Intervju	13
3.4	Gjennomføring.....	14
3.5	Analysearbeid	15
3.6	Etiske retningslinjer	15
3.7	Metodekritikk	16
4.0	Presentasjon av funn og drøfting.....	17
4.1	Barns sosiale samspill gjennom musikkens positive effekter	18
4.2	Pedagogens betydning	23
5.0	Oppsummering og avslutning	25
6.0	Litteraturliste.....	28
7.0	Vedlegg	30
7.1	Vedlegg nr. 1: Informasjonsskriv og samtykkeskjema	30
7.2	Vedlegg nr. 2: Intervjuguide.....	32

1.0 Innledning

Musikk angår de aller fleste mennesker, og kan oppleves overalt (Sæther, 2019, s.9). Mange hevder at musikk er et nonverbalt språk, og musikkprofessor Finn Benestad hevder at musikk er «et fellesmenneskelig språk», at «musikk er hjertets tale – fra menneske til menneske» (Benestad, 1993, i Sæther & Angelo, 2019, s.11).

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver har et eget fagområde som omhandler kunst, kultur og kreativitet (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.32). Under dette fagområde fremheves det at opplevelser med kunst og kultur i barnehagen kan legge grunnlag for tilhørighet, deltakelse og eget skapende arbeid (s.32). Videre står det at barnehagen skal legge til rette for samhørighet og kreativitet ved å bidra til at barna får være sammen om å oppleve og skape kunstneriske og kulturelle uttrykk (s.32). Jeg har valgt å skrive om én av de mange uttrykksformene innen dette fagområdet: musikk.

Ifølge Angelo (2019) har fenomenet musikk en *virkning* på mennesker, blant annet på menneskers karakter, evner og tilstedeværelse (s.125). Musikken kan ha mange virkninger på mennesker, og dette er det jeg ønsker å se nærmere på gjennom problemstillingen min: *Hvilke positive effekter kan musikk ha for det sosiale samspillet i en barnegruppe?* Jeg har valgt å fokusere på de positive effektene ved bruk av musikk i barnehagen, og ikke de eventuelle negative effektene.

1.1 Bakgrunn for valg av tema og problemstilling

Jeg minnes min oppvekst med utallige glimt som inneholder en eller annen form for musikk både i og utenfor heimen. Familien min har alltid brukt musikk til ulike formål, men i all hovedsak for atmosfæren og gleden sin del. Vi er en musikalsk familie, hvor begge foreldrene mine vokste opp med å spille i korps, noe jeg og min søster også gjorde. Gjennom det fellesskapet vi hadde der – hvor både voksne, erfarne personer spilte sammen med unge aspiranter på syv år – følte jeg på en enorm tilhørighet. Man følte seg som en liten, men viktig, brikke som var en del av noe større. Jeg spilte seks år i korps, og dette ble en naturlig begynnelse for videre dyrking av musikkinteressen. Jeg fortsatte å utforske og utfordre meg selv på flere instrumenter.

«La meg våge den påstand at musikk kan være en vaksine mot det virus som truer med å lamme vår livsfortelling, den fortellingen som gir løfter om et fortsatt aldersløst selv, til tross for at kroppen forteller oss noe annet. Musikken er vitaminet som gjør at vi

fortsatt kan føle oss yngre, og altså ikke bare ønske at vi var yngre» (Ruud, 2017, s.47)

Jeg ønsker å formidle en personlig historie som jeg mener tydelig viser hvor viktig musikk kan være.

Som ung jente begynte jeg å jobbe på et sykehjem med demente mennesker, og gjør det enda. De opplevelsene og erfaringene jeg har hatt i løpet av de åtte årene, har gitt meg dype inntrykk og erfaringer. Jeg oppdaget tidlig at om det er noe vi mennesker sent glemmer, så er det musikk og opplevelser knyttet til det. Jeg minnes spesielt én pasient. Når jeg tenker tilbake på han, må jeg bare smile, og det brer det seg en varme i kroppen min. Han hadde afasi, altså svikt i evnen til å bruke og forstå ord, så han var det ikke så lett å oppnå kontakt med, samt at han var sterkt redusert somatisk.

Inne på rommet hans, hang det utallige The Beatles-plakater. Hånd i hånd vandret vi ut av avdelingen til pianoet i gangen, og vi satt sammen på pianokrakken. Jeg begynte å klimpre på pianoet med fem enkle akkorder, og spilte Let it be mens jeg sang. Plutselig begynner han å plystre, noe rustent, og jeg snur meg og møter blikket til den smilende mannen som reiser seg opp og begynner å bevege seg til musikken, med en glød i øynene jeg ikke hadde sett hos ham før. Han våknet til live på en måte verken jeg eller de pårørende hadde sett han på flere år. Han hadde ikke gjort seg forstått gjennom tale på flere år, men plutselig snakket vi samme språk. Han startet livet i bleie, pleietrengende og uten verbalt språk – og avsluttet det i bleie, pleietrengende og uten verbalt språk. Musikken ble hans språk.

Her erfarte jeg for alvor hvor viktig musikken og musikkens evne til å vekke noe i oss mennesker som vi kanskje har glemt, eller enda ikke oppdaget. Det fører meg videre til hvorfor jeg valgte fordypningen musikk, drama og kunst – i all hovedsak på grunn av musikken. Jeg var nysgjerrig på hvordan man kan bruke den erfaringen og musikken sammen med barna, som for meg var på flere områder sammenlignbart med noen av de eldre, demente jeg jobber med. De effektene musikk har på beboerne på sykehjemmet er helt magisk. Vi synger, danser og tuller til musikken sammen – noen aktivt deltagende, og andre passivt deltagende, men alle får en eller annen positiv effekt av opplevelsen med musikk. På sykehjemmet er alle ulikt stilt og består av en gruppe som ikke nødvendigvis kommuniserer så godt. Én ting har vi alle til felles, og det er musikkglede og opplevelsen av tilhørighet i en gruppe.

I alle praksisperiodene mine har jeg brukt musikk aktivt både for og med barna. Det har vært et område jeg føler vi alle kan møtes på samme nivå, og snakker det samme språket uavhengig av ulike forutsetninger som språk, alder, evner ol. I den siste praksisperioden min hadde jeg et utviklingsprosjekt om hvordan vi sammen kunne videreutvikle bruken av musikk i samlingsstund og ellers i barnehagehverdagen. Gjennom alle praksisperiodene mine, spesielt den siste, har jeg fått sett hvilken effekt musikk kan ha på barna, og hvilket fellesskap som dannes i ei barnegruppe når vi leker oss med musikk. Alle de nevnte erfaringene mine med musikk har vært med på å forme problemstillingen min:

Hvilke positive effekter kan musikk ha for det sosiale samspillet i en barnegruppe?

1.2 Oppgavens oppbygging

Hittil i oppgaven er det blitt gitt et godt innblikk og beskrivelse av mine personlige erfaringer med musikk, som er bakgrunnen for valg av tema og problemstilling. Videre i kapittel 2 vil jeg presentere et utvalg av teori som er relevant for problemstillingen min. Kapittel 3 er et metodekapittel, hvor jeg har beskrevet hvilken metode jeg har valgt å bruke for å samle inn datamateriale, samt min arbeidsprosess gjennom hele oppgaven. Videre i kapittel 4 presenterer jeg mine funn, og drøfter rundt de opp mot teorien fra kapittel 2. Avslutningsvis i kapittel 5 har jeg oppsummert de viktigste funnene jeg har gjort i løpet av denne prosessen.

2.0 Teorikapittel

I dette kapittelet blir det presentert ulike teoriperspektiver som er relevant for å finne svar på problemstillingen min: *Hvilke positive effekter kan musikk ha for det sosiale samspillet i en barnegruppe?* Ut ifra problemstillingen og temaer jeg har valgt, vil jeg belyse teoretiske perspektiver om temaene som vil kunne bidra til en aktuell drøfting under kapittel 4.

Presentasjon av funn og drøfting. Jeg har delt teorikapittelet inn i flere delkapitler for å gjøre det litt mer oversiktlig: 2.1. *Det sosiale barnet*, 2.2 *Hvorfor musikk?* og 2.3 *Pedagogens betydning for effekten.*

2.1 Det sosiale barnet

Vi mennesker er født sosiale vesener, og inngår i sosiale samspill hver dag i barnehagen. Barnehagen skal fremme vennskap og fellesskap. Alle barn skal kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet, men også det å være i positivt, sosialt samspill med både barn og voksne (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.19). Før vi ser nærmere på sosialt samspill, vil jeg først gå inn på sosial kompetanse, da det er en forutsetning for å kunne delta i gode sosiale samspill med andre mennesker.

2.2.1 Sosial kompetanse

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2017) sier at sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt med andre, som omfatter ferdigheter, holdninger og kunnskaper som utvikles gjennom sosialt samspill (s.19). Dette underbygger Pape (2013) sin forståelse for sosial kompetanse, som er de egenskaper som gjør oss i stand til å samhandle hensiktsmessig med andre mennesker i ulike situasjoner. Det hun mener med *hensiktsmessig*, er at samhandlingen skal oppleves som positivt for en selv, samtidig som det skal kunne bidra positivt til fellesskapet. For at man skal kunne delta i et sosialt samspill, kreves det sosiale ferdigheter. Utvikling av ens sosiale kompetanse, forutsetter det at man får deltatt i sosiale samspill, som med andre ord er et dialektisk forhold (Pape, 2013, s.60).

Barn er kompetente, sosiale aktører. I følge Pape (2013) innehar barn ofte en langt større grad av sosial kompetanse enn det voksne har tillagt dem, da voksne med sin definisjonsmakt kan tillegge barn intensjoner og egenskaper de ikke har. Dette kan ofte handle om at voksne ikke er flinke nok til å se rammene barna kan trenge for å fungere godt i hverdagen. Hvis rammene endres, kan barna få muligheter til å vise seg fra andre sider (Pape, 2013, s.75). Sosial kompetanse er nøkkelen til trivsel i fellesskapet i barnehagen (Utdanningsdirektoratet, 2018, s.12). Hvilke ferdigheter som er aktuelle, er veldig situasjonsavhengig. Eksempler på noen sosiale ferdigheter er selvkontroll, selvfølelse og prososial atferd (positiv sosial atferd) (Utdanningsdirektoratet, 2018, s.13). Pape (2013) deler og henviser til Lamer (1997) sitt syn på at lek, glede og humor er viktige sosiale ferdigheter. I det legger de evnen til å leke sammen med andre barn, det å kunne glede seg over småting, samt det å forstå og produsere humor (s.68).

2.1.1 Sosialt samspill

Askland og Sataøen (2016) påpeker at mennesket er grunnleggende sosialt (s.19). Barn er sosiale helt fra fødselen, og kommuniserer gjennom kroppslige og språklige handlinger (Utdanningsdirektoratet, 2018, s.13). Samspill oppfatter vi som et forhold mellom to eller flere mennesker, og for at det skal kunne kalles et samspill, må de involverte ta hensyn til handlingene og intensjonene til hverandre når de gjør noe sammen (Askland & Sataøen, 2016, s.44). Sosialt samspill er en underliggende kvalitet ved all god kommunikasjon mellom alle mennesker, og det sosiale samspillet med nærpå personer er av grunnleggende betydning for alle barn (Statped, 2020).

Samspill foregår i alle daglige situasjoner i barnehagen, som for eksempel i leksituasjoner, læringssituasjoner og omsorgssituasjoner. For et barn er det å oppleve mestring i samspill med andre en betydningsfull del av hverdagen, og de har behov for å være en del av et stimulerende samspill for å oppnå en tilfredsstillende utvikling (Utdanningsdirektoratet, 2018, s.13).

Den sosiale kompetansen i et sosialt samspill er sentral for at enkeltbarnet skal bli verdsatt som en venn og likeverdig deltaker i samspillet med de andre barna, og for at det skal kunne lykkes og trives. Barns evne til å etablere vennskap, henger i stor grad sammen med den sosiale kompetansen deres, som består av et sett ferdigheter som naturlig inngår i en helhet i samspillet til barna (Utdanningsdirektoratet, 2018, s.13).

2.1.2 Sosialt samspill med musikk

Kulset (2018) viser til en av musikkens effekter, som er sosial samhørighet i ei gruppe. Mennesket har behov for å føle tilhørighet, noe som styrker tryggheten og fortroligheten til gjensidig omsorg (s.53).

Ruud (2017) viser til sosialpsykologen George Herbert Mead, som mente det var viktig å skille mellom det sosiale «meg» og det handlede «jeg». Ruud tolker det videre til at man kan si at musikkopplevelser knyttes til selvet gjennom en refleksjon over «det sosiale meg». Musikkopplevelser kan skape en begynnende refleksjon over egen sosial posisjon i ei barnegruppe, og kan brukes til å etablere en selvstendighet og modenhet. Dette kan være med på å skape en følelse av et ekte jeg, og øke selvbildet til barnet ut ifra dets opplevelser og erfaringer (Ruud, 2017, s.145).

Menneskers evne til å musisere sammen, gjennom å for eksempel synge, kan sees på som en form for sosial kapital som vi bruker for å bygge et sosialt nettverk (Kulset, 2018, s.48). Når man deltar i et sånt sosialt samspill gjennom musikk, kan vi oppnå en følelse av økt tilhørighet og raskt bli en del av et sosialt samhold. Blant barna i barnehagen, kan det å musisere sammen være med på å bidra til å styrke barna sin evne til sosial kommunikasjon (Kulset, 2018, s.48). Å musisere sammen kan virke sosialiserende fordi vi deler noe sammen, og vi synkroniseres på tvers av faktorer som ellers *kan* være hemmende for sosialt samspill, som for eksempel alder, språk og sosial status (Kulset, 2018, s.49). Når vi synger sammen, er sjansen stor for at det frigjøres økt mengde av «velvære-hormonet» oksytocin i hjernen vår. Dette hormonet vil i denne sammenheng påvirke kroppen vår på en god måte, gjennom økt følelse av velvære – at vi føler glede, trygghet, og som en del av fellesskapet. Hormonet er

med på å skape tilknytning til andre mennesker i en større gruppe, da oksytocin blant annet fremmer prososial atferd og regulerer engstelse og stress. Når nivået av velvære-hormonet går opp, vil nivået av stresshormonet kortisol parallelt synke. Ut ifra dette, kan vi si at sosialt samspill med musikk er med andre ord svært helsebringende (Kulset, 2018, s.49-50).

Gjennom musikken, kan vi imøtekomme menneskets sosiale behov, og musisering er en kilde til positiv sosialisering (Kulset, 2018, s.54).

2.2 Hvorfor musikk?

Musikk finnes overalt – og i alle religioner, kulturer, gjennom tidene, har menneskene funnet stor glede i å både utøve og lytte til musikk (Brean & Skeie, 2019, s.17).

Det finnes mange ulike synspunkter og definisjoner på hva musikk er, men ikke en definisjon som alle ønsker å støtte seg til (Sæther, 2019, s.39). Sæther trekker frem de musikalske grunnelementene, og ser på de som malerens palett – hvor elementene kan sees som materialet til å utforske og skape musikk med voksne og barn i barnehagen. De musikalske grunnelementene Sæther refererer til, er klang, dynamikk, melodi, rytme, puls, form, tempo og harmoni (Sæther, 2019, s.39). Evensen & Sæheim (2012) ser på hva som kan være formålet med musikk i forbindelse med definisjonen av hva musikk er. Hvis formålet er å vekke nysgjerrighet og interesse hos barna, så sier de at en god definisjon på musikk kan være at *musikk er organisert lyd* (Evensen & Sæheim, 2012, s.21). De nevnte synpunktene på hva musikk er, kan vi se i sammenheng med definisjonen i Det store norske leksikon, som er at «musikk er en kunstform som bruker lyd organisert i tid til å skape berikende opplevelser gjennom lytting, dans eller framføring» (Ruud, 2020).

Musikk kan snakke direkte til oss, men kan også fungere som en døråpner til kommunikasjon og felles opplevelser (Sæther, 2019, s.16). Sæther (2019) viser til musikkterapeuten Tom Næss (1989) som beskriver hvordan lyd kan stimulere til kommunikasjon og vekst. Sæther fortsetter med at musikk kan videre bli til et medium for kommunikasjon og samhandling, noe som forutsetter at musikken skaper en mening for lytter og utøver (Sæther, 2019, s.22). Ifølge Sæther, beskriver Næss at lyd er selve råmaterialet for å kunne skape musikk, men at musikk også er samhandling mellom mennesker. Vi mennesker kan uttrykke oss gjennom musikk på en måte som går utover det verbale språket sine begrensninger, hvor flere sider ved vår personlighet kan titte frem i musikkens sammenheng (Sæther, 2019, s.22).

Musikk er ofte involvert i barns lek. Lek er forbundet med estetisk aktivitet og kreativitet, der musikken kan være en god måte å nærme seg denne sammenhengen på. Fellestrekkene

mellom lek, kreativt arbeid og estetisk aktivitet er at aktivitetene er indre motiverte, og de tilbyr utforskning av noe fiktivt (Angelo, 2019, s.134). Lek er på mange måter den rammen som barn opplever og forstår verden i, og er en sentral del av barndommens egenverdi (Angelo, 2019, s.118). Det er barnas primære arena for å uttrykke seg selv, og er viktig for å etablere en følelse av kompetanse og mestring, og ikke minst etablering av en god selvfølelse (Öhman, 2012, s.15). I lekens verden finnes det mange verdener. Blant dem er fiksjonslek, hvor barna går inn i en *suspensasjon fra virkeligheten*, de går inn i rolle. Når barna går inn i en rolle, kan de gjøre og få til alt mulig gøy som kanskje ikke er mulig i virkeligheten (Angelo, 2019, s.120). Gjennom musikken, kan barna få utforske og utfordre seg selv i en form for rolle. På den måten kan barna besøke en verden hvor det meste ufarliggjøres av eventuell risiko for å mislyktes eller gjøre noe feil. Gjennom denne ufarliggjøringen, kan barna tørre mer og gjøre mer, som igjen kan være meget verdifullt for blant annet en styrket selvtillit (Angelo, 2019, s.120).

Det å spille eller framføre musikk sammen med andre, er en sterk kilde til opplevelse av nært fellesskap (Ruud, 2017, s.187). Fellesskap er et begrep som er fremhevet i rammeplanen for barnehagen (2017), og sier blant annet at barnehagen aktivt skal tilrettelegge for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.19). Ruud (2017) hevder at musikken danner en ramme rundt fellesskap med jevnaldrende (s.186). Fellesskapet oppleves gjennom relasjoner med andre, hvor man også i den sammenheng kan erfare det å høre til. Tilhørighet er et grunnleggende behov hos oss mennesker, og er noe vi søker hos andre i et fellesskap. Ved at man søker fellesskap og tilhørighet til en gruppe, kan det skapes en kontekst som man kan definere seg selv innenfor (Ruud, 2017, s.187). Tilhørigheten til en sosial sammenheng vil gi mening for relasjonene til barna, og følelsen av å være inkludert i et sosialt nettverk som handler om å dele kjennetegn og være lik (Ruud, 2017, s.189). De følelser som kan skapes gjennom musikalske aktiviteter sammen som et «du» og et «meg», handler om å kunne være seg selv i et rom, som springer ut av en «vi-følelse» – et rom som forbinder oss sammen som et fellesskap (Ruud, 2017, s.188).

Musikk i barnehagen brukes med ulike formål, og måten det arbeides på med dette fagområdet, kommer nok mye an på den enkeltes syn på fagområdet musikk. Jeg ønsker å gå litt mer inn på musikk som metode, da jeg personlig mener det kan vekke en bevissthet rundt bruken av faget musikk i barnehagen. Det finnes mange ulike syn på musikk som fag, og dermed da mange ulike måter å praktisere musikkfaget i barnehagen på. Pedagogens syn på musikkfaget vil nok farge fagets profil på avdelingen (Hanken & Johansen, 2018, s.176). I og

med at målene i Rammeplan for barnehagen er så romslige, gir det barnehagelærerne stor handlefrihet til hvordan de velger å jobbe med musikken, noe som både kan være en fordel og ulempe (Angelo, 2019, s.148). Dette vil gjøre at musikkarbeidet vil være veldig variert fra barnehage til barnehage, og avdeling til avdeling. Som pedagog er det vesentlig å reflektere over hva man ønsker å oppnå med musikkarbeidet, og hvorfor (Angelo, 2019, s.148). Videre kommer jeg til å ha hovedfokus på to overordnede mål i forbindelse med musikkarbeidet: *instrumentelle mål* og *kunstneriske mål*.

Instrumentelle mål er når man anvender musikk som et redskap som har en intensjon om å styrke for eksempel motorisk utvikling, språkutvikling eller samarbeidsevner. *Kunstneriske mål* er når målene handler om estetiske uttrykk og inntrykk, som for eksempel opplevelser fra lytting, samspill eller skapning av musikk (Angelo, 2019, s.148). I den sammenheng kan man knytte de overnevnte begrepene opp til begrepene *nytteverdi* og *egenverdi* når vi skal se nærmere på ulike mål innen musikken. Dette er begreper som ikke lar seg kategorisere eller skille så lett, men jeg vil videre forsøke å vise en forståelse for de to begrepene opp mot musikkens verden.

Musikkens *nytteverdi* kan vi knytte til de nevnte instrumentelle målene. Samfunnet er bygd opp på en måte hvor det meste vi gjør og bør, forventes å være godt for noe. Det er forventninger om at det vi gjør skal være godt for *noe annet enn seg selv*. Det vi gjør skal gjerne føre til et resultat, et produkt, noe som kan være til *nytte* for noe annet (Varkøy, 2017, s.109). I legitimeringsdiskusjoner om musikkfaget, begrunnes ofte musikkens plass med sin nytteverdi, som for eksempel i forhold til språkstimulering, sosialt samspill eller logisk-matematisk intelligens (Angelo, 2019, s.129). Musikkarbeid i barnehagen kan være positivt i forbindelse med mange ulike utviklingsområder, men det som er viktig å tenke på når vi snakker om musikkens nytteverdier, er at vi bør anse de som mulige heldige bieffekter, og ikke som musikkarbeidets primære hensikt (Angelo, 2019, s.129).

Musikkens *egenverdi* kan vi knytte opp til de kunstneriske målene nevnt innledningsvis. Legitimeringen av kunstfagene i barnehagen bør også handle om selve musikkopplevelsene, musikk som kulturuttrykk og musikk som selvuttrykk. Dette kan argumenteres med fordi barnas motivasjon for å holde på med musikk ligger ofte i selve aktiviteten, som da kan gi de musikkopplevelser og ikke minst musikkglede (Sæther, 2019, s.77). Når jeg nå skal redegjøre for hva egenverdi *kan* være i henhold til musikken, så ønsker jeg å anvende meg av forståelsen til Varkøy (2017), og se på «den musikalske erfaringens egenverdi». Denne

forståelsen ønsker å løfte frem *musikk* som noe mennesker gjør sammen, ikke en «ting» (s.110). I henhold til dette, vil det si at egenverdien knyttes til den musikalske aktiviteten, ikke til verket «i seg selv». For å tydeliggjøre det enda mer; når vi ser på «den musikalske erfaringens egenverdi», er det ikke det musikalske objektet som er i senter, men selve *møtet* som er mellom det musikalske objektet og mennesket (Varkøy, 2017, s.110). Her må det også stilles spørsmålsteget hvorvidt det er mulig å si at noe har egenverdi i det hele tatt.

2.3 Pedagogens betydning for effekten

«Den gode pedagogen er den som ikke bare sprer kunnskaper og fakta, men som berører barnas liv, en som setter den estetiske og følelsesmessige utvikling i front» (Steinsholt, 2006 i Sæther, 2019, s.112).

Barnehagelærerens forutsetninger påvirker hvordan det jobbes med musikk i barnehagehverdagen, noe som avhenger av kunnskaper, ferdigheter og holdningene de bærer med seg (Angelo, 2019, s.145). De forutsetninger de bærer med seg, avhenger gjerne av ens tidligere erfaringer med musikk, og er forskjellige. Pedagogens egne erfaringer og forutsetninger, kan brukes til å imøtekomme kolleger og barn i barnehagen (Angelo, 2019, s.145). Som barnehagelærer har man gode muligheter til å skape en blomstrende kultur for at barna skal få kunne uttrykke seg med musikk. Man kan oppleve at det produseres mye musikk, om man bare lytter. I garderoben, rundt perlebordet, i sandkassa, på huska ol., om man bare lytter. Pedagoger med et våkent blikk kan bidra til å anerkjenne barns uttrykk, gjennom å fremme en skapende holdning til uttrykk blant både kolleger og barn (Sæther, 2019, s.112-113).

2.3.1 Det sosiale samspillet

Gode samspillserfaringer fra de tidligste barneår utrunder barna med mekanismer som legger grunnlaget for å kunne håndtere nye og uforutsigbare situasjoner. De mekanismene vil kunne føre til at barna tør å gå inn i situasjoner som er uforutsigbare, selv om de ikke klarer å forutse de eventuelle konsekvensene av handlingene sine (Askland & Sataøen, 2016, s.57). Ifølge Askland & Sataøen (2016), kan dette kalles for en psykologisk kapital, som vil være nødvendig for å forstå og for å handle i framtidssamfunnet. Grunnlaget for denne kapitalen legges i de erfaringene barna gjør seg sammen med de tidlige samspillene i livet (Askland & Sataøen, 2016, s.57). Pedagogens rolle i forbindelse med barnas sosiale samspill kan være

stor. Hvordan de er med på å regulere barnegruppas samspill, og støtter barna ved behov, vil kunne være av stor betydning for barnas sosiale utvikling (Drugli, 2014, s.45).

2.3.2 Effektene

De alle fleste er nok enig i at musikk ofte bidrar til glede, trivsel og fellesskap i barnehagen. Musikk kan også sees på som viktig for å arbeide med for eksempel språkutvikling eller sosial kompetanse, i tillegg til at det kan være en måte å arbeide med følelser og opplevelse som er vanskelig å uttrykke språklig (Angelo, 2019, s.118). Som Rammeplanen (2017) sier, skal personalet motivere barna til å uttrykke seg gjennom musikk, dans, drama og annen skapende virksomhet, samt gi dem mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33). Hvordan musikken brukes i barnehagen, sier noe om pedagogens syn på fagområdet musikk, og på musikalitet, da det mest sannsynlig er den pedagogiske lederen på avdelingen som legger føringen for tolkningen av det som skal gjennomføres fra rammeplan og andre styringsdokumenter (Angelo, 2019, s.118)

Ett av målene med å bedrive musikalske aktiviteter i barnehagen, vil være å stimulere barn til skapende uttrykk (Sæther, 2019, s.111). Som nevnt over, vil pedagogens holdning og kompetanse ha betydning for muligheten barna har til å skape de uttrykkene. Det som kan være et viktig moment her, er å motivere de voksne i barnehagen, som igjen kan bidra til at barna får estetiske opplevelser i møte med ulike kunstuttrykk. Dette kan videre føre til at det settes i gang kreative prosesser hos barna, om de får delta i musikkaktiviteter hvor de kan utfolde seg og uttrykke de ulike opplevelsene de erfarer (Sæther, 2019, s.111).

I enkelte situasjoner kan det være utfordrende for pedagogen å skille mellom spontane musikalske uttrykk og støy. Spontane musikalske uttrykk vil man beholde, mens «støy» vil man gjerne dempe noen hakk. I den sammenheng er det da viktig at den voksne observerer leken slik at man ikke hemmer barns skaperglede gjennom å være avvisende. Det viktigste vil være at barnehagelæreren viser engasjement og interesse for barnas uttrykk, og har en kreativ holdning til musikk og estetiske uttrykk. Dette vil kunne bidra til at barna får utviklet sin egen kreativitet og skaperkraft. Som barnehagelærer bør man støtte opp under barnas uttrykk, og kanskje til og med kaste seg ut i den spontane musikalske dialogen sammen med barna (Sæther, 2019, s.113). Det er noe mange kan kvie seg for å gjøre av flere grunner: mange kan føle at de blir observert av andre, ikke føle seg god nok eller at de føler de ikke synger fint nok. Her er det opp til ledere i barnehagen, blant annet den pedagogiske lederen, å reflektere

rundt de eventuelle hindrene og utfordringene, samt finne ut hvordan de kan skape et klima for spontanitet og kreativitet blant ansattgruppen (Sæther, 2019, s.113).

3.0 Metodekapittel

Vitenskapelig metode er ulike fremgangsmåter man bruker til å finne svar på ulike forskningsspørsmål, og tilegne seg kunnskap og erfaringer innenfor et valgt felt. Dette kan handle om å samle inn datamateriale gjennom forskningen, som skal analyseres og tolkes, noe som er en sentral del av empirisk forskning (Bergsland & Jæger, 2018, s.66).

3.1 Valg av metode

Det finnes flere former for metode, men man skiller de gjerne i to hovedtyper; kvalitativ og kvantitativ metode. De nevnte metodene er basert på en ulik forskningslogikk, noe som kan påvirke forskningsprosessen og vurderingen av forskningsresultatet. Hvilken metode man velger å benytte seg av, avhenger av hva formålet med forskningen er. Forskjellen på de to nevnte metodene handler i all hovedsak om hvordan det innsamlede datamaterialet registreres og analyseres. Kvantitative forskningsmetoder presenterer resultatene i form av diagrammer og statistikker, mens kvalitative forskningsresultater presenteres i form av tekst. Kvantitative metoder vektlegger antall og utbredelse, mens de kvalitative metodene går mer i dybden og legger vekt på betydningen av resultatene (Bergsland & Jæger, 2018, s. 66).

På bakgrunn av min problemstilling: «Hvilke positive effekter kan musikk ha for det sosiale samspillet i en barnegruppe?» så jeg det på som mest hensiktsmessig å benytte meg av en kvalitativ forskningsmetode, da denne metoden er godt egnet til å få en dypere forståelse for sosiale fenomener (Thagaard, 2019, s.16). For å oppnå en dypere forståelse, kan det være fordelaktig å benytte observasjon eller intervju. Observasjon og intervju er noen av de mest utbredte kvalitative forskningsmetodene, og er basert på et subjekt-subjekt-forhold mellom informant og forsker (Bergsland & Jæger, 2018, s.66). Med dette som målsetting, er det ønskelig å danne et grunnlag preget av nær kontakt mellom forskere og deltaker slik at det kan utvikles en forståelse av hvordan personer opplever og reflekterer over situasjoner (Thagaard, 2019, s.11). For å få innsikt i hvordan musikk kan være med på å påvirke barns sosiale samspill, anså jeg intervju som en egnet kvalitativ tilnærming for innhenting av informasjon. Årsaken til at jeg valgte intervju foran observasjon som verktøy, er at jeg mener funnene i denne oppgaven vil kunne komme best frem ved bruk av intervjuobjekter. Dette er fordi de sitter på erfaringer med barnegrupper som strekker seg over lengre tid innenfor det gitte området, samt at de kan trekke inn sine personlige erfaringer.

3.2 Utvalg av informanter

Når jeg skulle gjøre et utvalg av informanter, visste jeg på forhånd hvem jeg ønsket å spørre på bakgrunn av to kriterier: kunnskap og erfaring. Jeg brukte en strategisk utvelging av informanter, i forhold til hva formålet mitt var (Thagaard, 2019, s.54). Ifølge Thagaard (2019) er strategisk utvelging basert på at vi systematisk velger personer som har egenskaper eller kvalifikasjoner som er strategiske i forhold til problemstilling (s.54). Jeg ønsket å intervju en person med mye kunnskap og erfaring innenfor temaet musikk og bruken av det med barn. I tillegg ønsket jeg å intervju en person som har god kunnskap og erfaring innenfor den «reelle barnehagehverdagen», og hvordan kunnskapen fra utdanning og erfaringer faktisk brukes på *gulvet* av grunnbemanningen i en barnehagehverdag. Jeg valgte en person som er utdannet førskolelærer, musikkterapeut og spesialpedagog. Videre i oppgaven blir denne personen referert til som «informant 1». «Informant 2» er pedagogisk leder på en avdeling, med førskolelærerutdanning i grunn. Begge informantene har lang arbeidserfaring, henholdsvis 21 og 29 år.

3.3 Planlegging av datainnsamling

I forkant av intervjuene utarbeidet jeg en intervjuguide, samt et informasjons- og samtykkeskjema til informantene (vedlegg 1 & 2).

3.3.1 Intervju

Det brukes ifølge Thagaard (2019) tre ulike typer av kvalitative intervju, der jeg har valgt å anvende den fremgangsmåten som karakteriseres ved en delvis strukturert tilnærming (s.90). Denne typen intervju kan sees på som en samtale mellom forsker og intervjuobjekt som styres både av de forhåndssatte temaene, men også av temaene intervjupersonen tar opp. Det er den formen som oftest benyttes i kvalitative studier, hvor temaene for prosjektet er i hovedsak fastlagt på forhånd, men at rekkefølgen bestemmes underveis i intervjuet (Thagaard, 2019, s.90-91). Kvalitative studier kjennetegnes ved at metodeopplegget er preget av fleksibilitet, noe som synliggjøres i intervjuene jeg har gjennomført (Thagaard, 2019, s.16). Ved å gjøre intervjuet med en så fleksibel struktur, kan man både følge med på det informanten har å fortelle, samt sørge for at de temaene som er viktig for problemstillingen blir belyst i løpet av samtalen. Det gir en god mulighet til å stille oppfølgingsspørsmål, oppklaringsspørsmål og eventuelt be informant om å utdype, begrunne eller komme med mer beskrivende eksempler underveis (Thagaard, 2019, s.90-91).

Under intervjuene tok jeg utgangspunkt i intervjuguiden jeg hadde sendt informantene i forkant, men hadde også mine egne notater og forberedt noen oppfølgings spørsmål hvis jeg følte det var nødvendig for å få et tilstrekkelig svar på det jeg lurte på. Formålet med intervjuet var å få mest mulig informasjon om det som omhandlet problemstillingen min, og hvilke tanker og erfaringer intervjuobjektene hadde med det gitte temaet, med erfaring fra barnehagen.

3.4 Gjennomføring

I startet av prosjektet sendte jeg ut en forespørsel til de informantene jeg ønsket å ha med i prosjektet per e-post, da jeg hadde kjennskap til de begge fra før. I den første e-posten informerte jeg kort om hva jeg lurte på, hva det innebar for de å delta, samt formålet mitt med prosjektet. Etter det var opprettet dialog med informantene, som takket ja til å delta, sendte jeg de samtykkeskjemaet og intervjuguiden jeg hadde utarbeidet. I samtykkeskjemaet (vedlegg 1) står det spesifisert informasjon om hva deres deltakelse innebærer, at de til enhver tid vil være anonymisert, og at opplysningene informantene har gitt kun vil bli brukt frem til prosjektets slutt, for deretter å bli slettet.

I etterkant av problemstillingens utforming, utviklet jeg en intervjuguide (vedlegg 2), som informantene ønsket å få i forkant av intervjuene. I utgangspunktet kunne jeg tenke meg å ha intervjuene med fysisk tilstedeværelse sammen med informantene, men på grunn av pandemien vi er i, var ikke dette et alternativ dessverre. Vi avtalte derfor å møtes på zoom slik at vi fikk se hverandre, noe som gjorde situasjonen noe mer personlig enn å kun ta det over telefon for eksempel. Det ene intervjuet varte i en time, og det andre i halvannen time. Jeg spurte informantene om det var greit at jeg noterte litt undervegs i intervjuet, noe som var greit. Da hadde jeg zoom-bildet på halve skjermen, og Word-dokumentet på andre halvdel av skjermen, slik at jeg kunne se og kommunisere med mimikk og kroppsspråk samtidig som jeg noterte.

Begge intervjuene var preget av en god dialog slik jeg opplevde det, og ble innledet med en lett og uhøytidelig stemning. Jeg la vekt på å være en god lytter, samt stille oppfølgings spørsmål der det passet seg. Den utvidede intervjuguiden ble benyttet, men også spørsmål som poppet opp i hodet mitt der og da. Begge informantene hadde mye interessant å komme med, både når det kom til kunnskap og erfaringer. Jeg følte at jeg fikk reflekterte og utfyllende svar på spørsmålene mine. Jeg fikk godt innsyn i ulike opplevelser, erfaringer,

tanker og meninger knyttet til barns sosiale samspill gjennom musikk, med mer. I etterkant av intervjuene reinskrev jeg og fylte ut intervjuet.

3.5 Analysearbeid

Analysearbeidet kan ikke sies å være en isolert prosess som kun gjøres i etterkant av at datamaterialet er innhentet, men en kontinuerlig måte å tenke og jobbe på under hele forløpet. Når det er nevnt, kan man skille mellom de analyser som foregår kontinuerlig, og de mer konkrete analysene som gjøres av datamaterialet som er innhentet (Bergsland & Jæger, 2018, s.81). Analyse av kvalitative data består i å bearbeide tekst (Johansen, Tufte & Christoffersen, 2016, s.29). Jeg begynte det konkrete analysearbeidet med å omgjøre det innsamlede datamaterialet fra intervjuene om til skriftlig tekst. Dette gjorde jeg like etter intervjuets slutt, for å få med meg flest mulige detaljer og sammenhengene innhold når jeg hadde det ferskest i minne. Dette gjorde jeg fordi jeg hadde synkrone intervjuer over internett, og ikke benyttet en skribent. Etter intervjuene var skrevet om til skriftlig tekst, leste jeg gjennom intervjuet gjentatte ganger for å forsikre meg om at jeg hadde fått med meg alt, samt sende det tilbake til informant for å få en «godkjenning» til at det jeg har skrevet stemmer overens med det vi pratet om. Ved en sånn gjennomgang av intervjuene, ble jeg også godt kjent med materialet og innholdet i hvert enkelt intervju.

Deretter satte jeg begge intervjuene i en form for struktur i en datamatrise, hvor jeg sammenlignet svarene til intervjuobjektene i en tabell for å tydeliggjøre både likheter og eventuelle ulikheter. I løpet av denne systematiseringen, reduserte jeg de dataene som ikke var relevant for problemstillingen min. Da jeg hadde gjort det, kom jeg frem til hvilke overordnede temaer som blir presentert i kapittelet om funn og drøfting: *Barns sosiale samspill gjennom musikkens positive effekter og Pedagogens betydning*. Ut ifra delene som kommer i drøftingen, var det noen temaer som utmerket seg ut ifra funnene. Dette la igjen grunnlaget for hvilken teori jeg valgte å ta med. Teorien ble delt inn i tre deler: *Det sosiale barnet, Hvorfor musikk?* og *Pedagogens betydning for effekten*.

3.6 Etiske retningslinjer

De etiske retningslinjene definerer deltakernes rettigheter i forskningsprosjektet, og forskerens ansvar overfor deltakerne. Under de etiske retningslinjene har vi prinsippet om *informert samtykke*, prinsippet om *konfidensialitet*, og prinsippet som omhandler *konsekvenser* av å delta i et forskningsprosjekt (Thagaard, 2019, s.27).

Prinsippet om informert samtykke skal sikre deltakeren en viss kontroll og oversikt over egen deltakelse (Thagaard, 2019, s.22). Grunnet pandemien og de tilhørende retningslinjene, kunne vi ikke ha fysiske intervju eller benytte lydopptaker. Derfor er ikke prosjektet behandlet av NSD, og da kunne jeg heller ikke innhente underskrift fra informantene. I stedet for krysset de av en boks nederst i informasjons- og samtykkeskjemaet under «*Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet Barns sosiale samspill gjennom musikk*». I tillegg til den utdypede informasjonen på samtykkeskjemaet (vedlegg 1), informerte jeg de på tampen av selve intervjuet om at det vi har snakket om i intervjuet vil bli brukt i min bacheloroppgave. I etterkant av intervjuet sendte jeg informantene den sammenfattede teksten fra intervjuet, så de kunne se om de hadde noen innvendinger eller om jeg hadde misoppfattet de ol.

Prinsippet om konfidensialitet stiller krav til hvordan jeg som forsker håndterer den informasjonen som deltakerne har gitt (Thagaard, 2019, s.27). Dette innebærer at jeg som forsker behandler den innsamlede informasjonen konfidensielt og fortrolig, og anonymiserer informantene mine slik at det ikke skal være mulig å avsløre deltakers identitet. Jeg har utelukket alt av navn og annen sensitiv informasjon som kan være identifiserbar for utenforstående personer som eventuelt skal lese oppgaven min. Jeg har bevisst unnlatt å bruke verken navn eller pseudonymer, da det vil kunne rette oppmerksomheten til leser mot selve innholdet (Thagaard, 2019, s.25). Øvrig datamateriale som eventuelt kan spores tilbake til informantene mine, vil slettes innen prosjektets slutt: 30.04.2021.

Det siste prinsippet under etiske retningslinjer omhandler at jeg som forsker forplikter meg til å beskytte deltakernes integritet gjennom hele forskningsprosjektet (Thagaard, 2019, s.27). Ifølge Thagaard, (2019) bør det ideelt sett være en gjensidighet mellom hva deltakerne gir av informasjon, og hva de får igjen for å være med i forskningsprosjektet (s.26). Erfaringene mine fra intervjuene jeg gjorde, var at intervjuobjektene syntes det var et interessant og viktig tema, og at de gjennom deltakelsen ble mer bevisst på hva som gjøres og hvorfor innenfor temaet. Et prosjekt som dette kan også medføre utfordringer, som for eksempel at informantene ikke kjenner seg igjen i resultatene av forskningen. For å unngå dette har jeg, som nevnt over, sendt de den sammenfattende teksten av funnene per intervju, slik at de kunne se over og eventuelt komme med innvendinger eller lignende.

3.7 Metodekritikk

Bergsland og Jæger (2018) sier at ingen metode er feilfri, og det er viktig å være kritisk og reflektere over egen metode og egne innsamlingsstrategier (s.80). I en bacheloroppgave er det

viktig å vurdere og reflektere over forskningen man gjør. Dette gjør man ved å ta utgangspunkt i hvor troverdig og pålitelig forskningen er, og gyldigheten på forskningen. Ut ifra dette, er det relevant å se nærmere på begrepene *validitet* og *reliabilitet*.

Validitet, eller gyldighet, handler om hvor godt dataene representerer fenomenet som skal undersøkes, og i hvilken grad man kan trekke gyldige slutninger om det fenomenet man har satt seg som formål å undersøke (Bergsland & Jæger, 2018, s.80). For min oppgave, omhandler dette hvilke spørsmål jeg stilte informantene, og hvor relevante de var for å få svar på problemstillingen min. Jeg hadde åpne og velformulerte spørsmål slik at informantene kunne komme med innholdsrike uttalelser. Dataen jeg fikk av informantene var av høy relevans for problemstillingen, og begge svarte godt og utfyllende. Dette gjorde til at jeg kunne utnytte mye av denne informasjonen og fikk dermed et høyt utbytte av dette til oppgaven min.

Ifølge Bergsland og Jæger (2018) knyttes begrepet *reliabilitet* i kvalitative studier til spørsmål om troverdighet, om det gir inntrykk av at forskningen er utført på en pålitelig og tillitvekkende måte (s.80). Dette går ut på hvordan datamaterialet samles inn, analyseres, tolkes og bearbeides (Bergsland & Jæger, 2018, s.80). I analysedelen ovenfor beskrev jeg hvordan jeg har jobbet med prosjektet, noe som sees på som viktig for reliabiliteten. Jeg valgte å trekke ut de konkrete effektene informantene mente musikk kan ha for det sosiale samspillet i en barnegruppe. På bakgrunn av funnene ble teorikapittelet, som nevnt, inndelt i tre. Drøftingskapittelet, også basert på funnene, ble delt inn i to deler: *Barns sosiale samspill gjennom musikk* og *Pedagogens betydning*. Dette forklarer jeg nærmere innledningsvis i neste kapittel.

4.0 Presentasjon av funn og drøfting

Hvilke positive effekter kan musikk ha for det sosiale samspillet i en barnegruppe?

I dette kapittelet skal jeg forsøke å besvare min problemstilling ved hjelp av funnene jeg har gjort gjennom intervjuene, og drøfte de i lys av den presenterte teorien i kapittel 2. Jeg har valgt å slå sammen *funn* og *drøfting* til ett kapittel, og heller dele opp kapittelet i to delkapitler. Dette er på grunnlag av at jeg føler de fleste funnene naturlig går mye inn i hverandre, og kan ofte være medvirkende til den totale gevinsten i barnegruppas sosiale samspill.

Det første delkapittelet handler om de konkrete funnene som besvarer problemstillingen *Hvilke positive effekter musikk kan ha for det sosiale samspillet i en barnegruppe?* Det andre delkapittelet presenterer hvilken betydning pedagogen kan ha for de positive effektene musikk kan ha for det sosiale samspillet. Jeg vil presentere funn fra intervjuene der det er naturlig gjennom denne drøftingsdelen av oppgaven.

Først vil jeg stille meg noe kritisk til min egen problemstilling på bakgrunn av teorien jeg har tilegnet meg i løpet av prosessen. I min problemstilling: *Hvilke positive effekter kan musikk ha for det sosiale samspillet i en barnegruppe?* spør jeg egentlig om hvilke positive effekter – som man kan se på som egenverdi, kan ha for det sosiale samspillet – som blir en nytteverdi. Nytteverdi kan også være egenverdi, for man vil ikke oppleve nytteverdi gjennom musikken uten at man opplever egenverdi i bunn. Det var med andre ord ikke gjennomførbart for meg å fremstille begrepene helt atskilt fra hverandre i teorikapittel 2.3 *Hvorfor musikk?*. Det er ingen som kan bestemme for meg eller deg hva som er egenverdi eller ikke. Det finnes heller ingen konkret forskning på det, men mer antakelser gjennom studier. Poenget med å stille spørsmål ved problemstillingen, er at musikken oppleves som verdifulle erfaringer i seg selv. Dette gjelder også når musikken inngår i pedagogisk arbeid med andre målsettinger, som ulike nytteverdier. Både egenverdier og nytteverdier er bra, hvis man er bevisst bruken av de ulike målene. Hvilken bieffekt ved musikkarbeidet er bra for det sosiale samspillet? ER det en bieffekt? Dette vil jeg forsøke å tydeliggjøre videre i drøftingen min.

4.1 Barns sosiale samspill gjennom musikkens positive effekter

Hvilke positive effekter kan musikk ha for det sosiale samspillet i en barnegruppe?

Innledningsvis vil jeg kort presentere alle funnene fra intervjuene, og deretter drøfte de så de sees i sammenheng med teorien. De konkrete funnene fra intervjuene er ord som beskriver hvilke positive effekter musikk kan ha for det sosiale samspillet i en barnegruppe.

De konkrete effektene som ble nevnt av intervjuobjektene er: økt selvtillit, økt selvfølelse, oppleve mestring, glede, bedre samspill, bedre kommunikasjon, tilhørighet, samhold, inkludering, fellesskapsfølelse, likestilling og språkstimulering.

Alle de overnevnte begrepene er de funnene jeg fant gjennom begge intervjuene. De effektene kom frem som svar til problemstillingen min: *Hvilke positive effekter kan musikk ha for det sosiale samspillet i en barnegruppe.* De effektene vil jeg videre drøfte i drøftingsdelen, og hvordan de kan bidra til det sosiale samspillet i en barnegruppe. Effektene vil drøftes i lys av relevant teori fra kapittel 2.0 *Teorikapittel.*

I intervjuet med informant 1, opplever jeg at det er tydelig at hen legger vekt på *inkludering* som en viktig del av hvorfor man bør bruke musikk i barnehagehverdagen. Det informanten påpeker om inkludering, kan vi se i lys av det Ruud (2017) skriver om det å søke fellesskap og tilhørighet til en gruppe. Dette i en sosial sammenheng, kan ha betydning for relasjonene til barna. Følelsen barna får av å være inkludert i et sosialt nettverk, kan forbinde de sammen som et fellesskap. Den inkluderingen kan omhandle alt fra andrespråklige barn, til ulike forutsetninger, alder ol. I musikalske aktiviteter er det flere «jeg`er» og «deg`er», men man kan sitte igjen med en «vi-følelse», som er med på å forbinde barna sammen som et fellesskap (Ruud, 2017, s.187-188). På bakgrunn av dette kan det hevdes at barna kan føle seg som en del av et fellesskap gjennom musikalske aktiviteter, som igjen kan bidra til at det sosiale samspillet i barnegruppe forbedres i og med at det sosiale samspillet avhenger av at man føler sosial samhörighet i ei gruppe (Kulset, 2018, s.53). Dette kan underbygges av Kulset (2018) som skriver at en av musikkens effekter er sosial tilhørighet i ei gruppe, og at mennesker har behov for å føle den tilhørigheten (s.53). Det å musisere sammen kan være sosialiserende fordi at barna deler noe sammen, og synkroniseres på tvers av faktorer som ellers *kan* være hemmende i det sosiale samspillet. Disse faktorene kan for eksempel være alder, språk og sosial status (Kulset, 2018, s.49).

Denne «synkroniseringen» på tvers av mulig hemmende faktorer, har jeg personlig erfart i en praksisperiode, hvor en gutt med autisme som stort sett kun lekte med to gutter, evnet å bruke sin styrke innen sang og musikk i samlingsstunder. Hvor det tilsynelatende så ut som han evnet å delta likt som de andre medlemmene i barnegruppa i musikkksamlinger, og fikk til det samme som de andre barna, noe som ikke alltid var tilfelle i andre sosiale samspill på andre arenaer. Tilsynelatende så det ut som at denne guttens likeverdige bidrag i musikksamlingene var med på å utjevne en sosial ulikhet mellom han og den resterende barnegruppa – de ble likestilt. Dette fører meg videre til et fint eksempel fra informant 2, som også viser til erfaring om tilfeller hvor musikk kan bidra til å utjevne sosiale ulikheter, og dermed bedre barns sosiale samspill gjennom musikkens effekter:

«I koronatiden har vi vært mye ute. I år har vi en barnegruppe med flere gutter som har utfordringer i samspill med andre, og sammen. I sånne situasjoner har det vært forløsende å sette på musikk i uterommet. Det har ofte åpnet opp for et annet fokus for guttene, og de har mestret å involvere seg selv i positive samspill med andre barn. Man får et annet syn på guttene når det går fra negative samspill til positive samspill, det

endrer statusen deres både for de andre barna, men også ovenfor oss voksne.»

(Informant 2)

Mange unge med atferdsvansker får ofte bekreftet et negativt selvbilde gjennom tilbakemelding på egen atferd, både fra barn og voksne (Ruud, 2017, s.42). Ved å skape en slik samspillsituasjon, åpner informant 2 for at de guttene kan få et alternativt selvbilde, gjennom at de kan delta med noe konstruktivt i barnegruppa. Gjennom det nevnte musikalske møtet, kan de antas at guttene følte seg «sett» og «bekreftet» på en positiv måte. En slik erfaring kan være med på å bidra til at barna kan få positive selvopplevelser, og trolig erfare følelsen av å høre til i et fellesskap. Den eventuelle opplevelsen, kan sees i lys av det Ruud (2017) nevner om opplevelser å bygge videre på, som kan gi barna muligheten til å bruke ressursene sine på en prososial måte (s.42-43).

Rammeplan for barnehagen (2017) sier at alle barn skal kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.19). Informant 2 mener at gjennom musikk, kan man bygge opp selvfølelsen til barna, og sier det er et genialt verktøy. Hen sier videre at hen kjenner at hen må bruke musikken mer, når hen virkelig tenkte over effekten musikken kan ha på barna, opp mot de historiene hen selv fortalte. Hen mener det kan forflytte fokuset til noe positivt, og er en vei man kan gå for å skape et bedre gruppemiljø, som grunnlag til lek og endre den sosiale statusen til barna til det positive. Som Rammeplan for barnehagen (2017) sier, skal barnehagen fremme likeverd og likestilling uavhengig av sosial status, og bidra til å utjevne sosiale forskjeller (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.12-13). Dette er noe jeg føler informant 2 er bevisst på, og bruker musikk som et verktøy som kan bidra til at barna skal kunne føle seg likestilt med «de andre barna» i barnegruppa i denne situasjonen. Det å tilrettelegge for at barna kan få en høyere sosial status i barnegruppa, da i dette tilfelle gjennom musikk, kan det virkelig hjelpe barna til å forbedre deres inngang til sosialt samspill sammen med andre barn, og antakelig utvikle lekmulighetene deres. Om «de andre» barna ser at de overnevnte guttene deltar med noe positivt inn i samspillet, kan de andre barna ønske å leke mer med de senere. På bakgrunn Ruud (2017) sitt syn, og praksisfortellingene til informanten, kan de overnevnte erfaringene til guttene bidra til at de får styrket sin evne til sosial kommunikasjon, som igjen kan bidra til at det sosiale samspillet forbedres gjennom musikkens positive effekter.

Musikkglede kan også argumenteres for å være en av musikkens positive effekter. Jeg antar at de fleste vil nok være enige i at musikk ofte kan være en faktor som kan bidra til glede, trivsel

og fellesskap i barnehagen. Jeg opplevde ut ifra det både informant 1 og 2 uttrykte i intervjuet, at musikkleden er noe av det viktigste fokuset. Det er noe som ble gjentatt flere ganger hos de begge; gleden man kan oppleve sammen gjennom musikken. Men hva er forutsetningen for glede? Psykolog Caroll Izard (1977) hevder at glede kommer i sin reneste form når vi har handlet kreativt eller positivt i forhold til andre mennesker, hvor forutsetningen imidlertid er at vi ikke har handlet for å oppnå gleden, men gjort dette for handlingens skyld (I Søbstad, 2006, s.22-23). Dette ser jeg i lys av det Varkøy (2017, s.110) skriver om musikkopplevelsenes egenverdi, hvor jeg tolker det slik at musikkopplevelsene kun kan ha en egenverdi hvis man driver med musikk fordi man liker det, og alt annet er tilleggseffekter.

«Vi alle blir jo i glad av å synge sammen – det letter på humøret til både oss voksne og barna!» (Informant 2)

Som informant 2 sier, blir man ofte glad av musikk – hvorfor det? Når vi synger sammen, er sjansen stor for at kroppen frigjør økt mengde av hormonet oksytocin i hjernen vår, som også er kalt velvære-hormonet (Kulset, 2018, s.49-50). Det blir kalt det siden det blant annet er assosiert med sosiale interaksjoner og kjærlighet. Vi kan altså oppleve en form for «kjærlighetsrus» når vi synger sammen. Parallelt med at sirkulasjonen av oksytocinen i kroppen øker, vil «stresshormonet» kortisol synke. Det kan oppleves som at man svever på en problemfri sky, og utfordringene ligger igjen på bakken når vi møtes i noen musikalske sammenhenger. Her er det en mulighet til at barna erfarer følelsen av å være en del av noe større enn seg selv sammen med andre, noe jeg innledningsvis i oppgaven fortalte at jeg selv følte når jeg spilte i korps. Man kan føle seg som en del av et fellesskap man kanskje ikke opplever likt på andre arenaer, og kan erfare følelsen av glede og trygghet. Hormonet bidrar til at man kan oppleve sterkere tilknytning til andre mennesker, og er med på å fremme prososial atferd (Kulset, 2018, s.50). Informant 2 formidlet videre at: «Humor, sang, tull og glede, henger sammen med musikk i vår barnehagehverdag». I henhold til dette vil jeg trekke inn det rammeplanen sier om at «Barnehagen skal være en kulturarena hvor barna er medskapere av egen kultur i en atmosfære preget av humor og glede» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.16). Ut ifra mitt inntrykk, vil jeg påstå at informant 2 er med å tilrettelegge for at avdelingen hennes nettopp er en slik kulturarena, og tilrettelegger for en atmosfære som er preget at humor og glede. Når informanten knytter blant annet glede med musikken, vil jeg anta at de musikkerfaringene de har sammen i barnehagen er preget av

musikkglede. Når barna er glade, kan det antas at atferden deres er prososial, noe som kan være med å bidra til at relasjonene dem imellom styrkes. Hvis det er tilfelle, kan vi se det i lys av det Kulset (2018, s.54) hevder: at musiske aktiviteter kan være med på å bidra til positiv sosialisering, at barna danner gode relasjoner og vennskap, noe jeg igjen tenker at kan føre til et forbedret sosialt samspill i barnegruppa.

Noe som kan være med på å bedre barnegruppas sosiale samspill kan være de spontane initiativene til musikk, noe informantene var enige om at ofte er en stor del av barnehagehverdagen. Begge mener at barns spontane initiativ til musikkaktiviteter kan være veldig verdifulle for barns samspill. De spontane initiativene forteller den ene informanten at gjerne kan starte hos et enkeltbarn på vei til toalettet, under påkledning eller når barnet sitter og perler alene. De spontane initiativene eskalerer ofte til at flere barn henger seg på, og kanskje begynner å dikte videre på sangen de startet på, noe jeg selv har erfart utallige ganger i praksis. Plutselig er det mange barn som deltar på denne spontane leken, og det gjør de fordi de selv vil, noe jeg mener er med på å legitimere at barnas handling gjennom musikken har en egenverdi. Som jeg skrev i teoridelen min, sier Varkøy (2017) at musikkens egenverdi ligger i selve handlingen, da barns motivasjon til musikkaktiviteter oftest ligger i selve aktiviteten som kan gi de en opplevelse og musikkglede (s.110). Ut ifra det informant 2 uttrykker i intervjuet, tolker jeg det dit hen at slike initiativ fra barna skjer hyppig på informantens avdeling. Disse spontane handlingene kan være viktig for barnas egenverdi, som igjen kan bidra til å skape et godt samspill i barnegruppa.

Som rammeplanen (2017) sier, skal personalet motivere barna til å uttrykke seg gjennom blant annet musikk, og gi de mulighet til å utvikle varierte uttrykksformer (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.33). Som nevnt i teoridelen, kan det være utfordrende for pedagogen å skille mellom støy og spontane, musikalske uttrykk. I den sammenheng er det da viktig at pedagogen stopper opp og lytter slik at det fine, spontane uttrykket ikke avvises. Det opplever jeg at informant 2 var veldig bevisst på at hen gjør, da hen fortalte meg at barns spontane musikalske uttrykk ofte skjer i påkledningssituasjoner, på vei til å vaske hendene og lignende. Hen lar de holder på, og det hender hen til og med kaster seg ut i den spontane musikalske dialogen sammen med barna. Da støtter hen opp under barnas uttrykk, og kan være med på at barna utvikler sin kreativitet og skaperkraft, og dermed er med på å skape et klima for spontanitet og kreativitet (Sæther, 2019, s.113). Ut ifra dette mener jeg det kan argumenteres for at egenverdien i musikkgledden, kan bidra til at barna får en nytteverdi i form

av et forbedret sosialt samspill med barnegruppa. Altså at den tilleggseffekten jeg nevnte tidligere – kan føre til et forbedret sosialt samspill.

4.2 Pedagogens betydning

Ut ifra funnene fra intervjuene, føler jeg det er naturlig å si noe om hvem det er som kan tilrettelegge for at barna skal få muligheten til å erfare de ulike positive effektene, som igjen kan bidra til et bedre sosialt samspill i barnegruppa. Derfor ser jeg det naturlig å ta med *pedagogens betydning* i siste del av drøftingen.

Jeg spurte informantene mine: «Hva er formålet ditt ved å bruke musikk i barnehagehverdagen?»

«I all hovedsak: inkludering. Jeg ønsker å bygge opp rundt enkeltbarnet, og vise dem de ressursene de allerede har.» (Informant 1)

De musikkopplevelsene barna erfarer, kan hjelpe de til egenrefleksjon over egen sosial posisjon i barnegruppa, og kan bidra til å etablere en selvstendighet, som igjen kan være med på å øke selvbildet deres (Ruud, 2017, s.145). Dette er med på å kunne styrke den sosiale kompetansen til barna, hvorav selvtiliten er et av de områdene som kan styrkes. En måte å styrke selvtiliten til barna gjennom musikk på, kan blant annet være gjennom pedagogens rolle og hvordan hen arbeidet med barnet. Som informanten fortalte videre, kan hen jobbe med ressursene barna allerede har, og styrke de på en måte som gjør at de tør å utfordre seg mer. Rett og slett jobbe med å ufarliggjøre eventuelle risikoer for å gjøre noe feil, gjennom å trygge barnet og bygge opp under det det kan, og gi verdi til det barnet gjør (Angelo, 2019, s.120). Informanten sier at det er viktig å vise barna at de er verdifulle og viktige. Gjennom å gi barnet den verdien, er pedagogen trolig med på å bygge de ressursene og utvikler ferdighetene til barna, som igjen kan føre til at de kan oppleve økt mestring. Informanten fortalte at hen har alltid som mål å gjøre barnet så ressurssterkt som mulig, både gjennom de instrumentelle målene og de kunstneriske (Angelo, 2019, s.148). Dette kan være et godt bidrag for å bedre barnets sosiale samspill med andre barn, hvor pedagogen kan spille en stor rolle innenfor det (Drugli, 2014, s.45). Opplever barna de overnevnte påvirkningene fra pedagogen, er det sannsynlig at barna kan oppleve at de har en verdifull rolle i barnegruppa og det sosiale samspillet. Dermed kan det argumenteres for at musikk kan være med på å styrke barns sosiale samspill, gjennom støtte og veiledning fra pedagoger.

Informant 1 bidrar også i den underbyggingen om at musikk kan være med på å utjevne sosiale ulikheter i ei barnegruppe, som jeg drøftet under «Barns sosiale samspill gjennom musikkens positive effekter» tidligere i drøftingsdelen, da jeg spurte hen direkte om akkurat dette: «Tror du at musikk kan utjevne sosiale ulikheter i en barnegruppe?».

«Det er jeg helt sikker på!» (Informant 1)

Informant 1 fortalte at hen har jobbet en del med barn med minoritetsspråklig bakgrunn, hvor det var tydelig for vedkommende at musikk kan utjevne sosiale ulikheter ut ifra informantens erfaringer. Hen ga meg et eksempel på hvordan man kan jobbe med akkurat dette: «Alle barna sitter i en ring med hvert sitt egg. Jeg spiller en sang uten tekst og viser hva barna skal gjøre uten å bruke ord. Da spiller alle barna på lik linje, og de forstår og mestrer det samme. Det handler om å legge lista der alle kan føle mestring», og hen legger til at musikk er ett av de få fagområdene hen mener vi faktisk kan få til ting hvor barna har like muligheter og verdier.

Det informanten gjør her, er å tilrettelegge den musikalske aktiviteten på en måte som gjør at barna får mulighet til å uttrykke seg gjennom musikk på noenlunde like premisser. På denne måten kan de minoritetsspråklige barna ha muligheten til å komme med likeverdige bidrag til musikkaktiviteten, som kan gi de motivasjon og selvtillit til å utfordre seg mer i sånne situasjoner (Angelo, 2019, s.120). Etter hvert som barna eventuelt opplever at selvtilliten øker, kan pedagogen utfordre de ved å trekke inn sanger med tekst. Gjør pedagogen det, og sett at barna opplever en egenverdi i bunn, kan det føre til at barna kan erfare en nytteverdi gjennom språkstimulering. Det kan føre til at barna utvikler forståelse for begreper de kanskje ikke har fra før, noe informant 1 også forteller at hen bruker å gjøre. Dette kan argumenteres for da grunnlaget for språket ligger i det musiske ifølge det Anne Høigård (2013) skriver (s.232). Da kan musikken muligens komme til nytte for barnet, gjennom at de kan tilegne seg kunnskap ved hjelp av erfaringer fra musikken – noe som er en vel brukt metode hos pedagogene.

Det vil si at pedagogen jobber med musikkens instrumentelle mål, hvor musikken anvendes som et redskap til å styrke språkutviklingen i dette eksempelet (Angelo, 2019, s.148). Denne effekten, som i denne sammenheng er en nytteeffekt, vil kunne bidra til å forbedre det sosiale samspillet gjennom at minoritetsbarna kan tilegne seg ord og begreper på ting som de kan videreføre inn i samspillet med de andre barna på andre arenaer. Det kan være med på å øke kompetansen deres innenfor språket, som da vil kunne bidra til at de bedre kan kommunisere

med de andre barna og føle mestring. Dette igjen, kan føre til at det blir enklere for minoritetsbarna å inkluderes i leksituasjoner sammen med de andre barna. På bakgrunn av dette mener jeg at det kan argumenteres for at språkstimulering gjennom musikk, kan bidra positivt til det sosiale samspillet i en barnegruppe.

5.0 Oppsummering og avslutning

Først vil jeg påpeke at jeg har konsentrert meg om pedagogen og barnehagelærerens rolle i denne oppgaven, men vi må ikke glemme at assistenter eller fagarbeidere kan være likeså kompetente innenfor musikk. Det er noe jeg kunne sett nærmere på hvis jeg skulle ha fortsatt prosjektet mitt. Dette kunne gitt grunnlag for andre refleksjoner og synpunkter/betraktninger.

Problemstillingen for denne oppgaven var «Hvilke positive effekter kan musikk ha for det sosiale samspillet i en barnegruppe?». Innledningsvis i oppgaven viste jeg til personlige erfaringer med musikk fra min jobb på sykehjem, som har vært en stor del av inspirasjonskilden til hvorfor jeg ønsket å finne ut mer om de såkalte effektene musikken kan ha. De samme effektene opplever jeg at påvirker barn som voksne. Derfor ønsket jeg å undersøke musikkens positive effekter for det sosiale samspillet til barn i barnehagen. Dette ble undersøkt ved å innhente informasjon basert på informantenes erfaringer via intervju.

Svarene på problemstillingen min er basert på hva informantene har uttrykt i intervjuene. I og med at musikk og dens effekter er en subjektiv oppfatning, er det vanskelig å komme med en endelig konklusjon basert på to intervjuer. Basert på funnene i denne oppgaven, indikerer det at økt selvtillit, økt selvfølelse, oppleve mestring, glede, bedre samspill, bedre kommunikasjon, tilhørighet, samhold, inkludering, fellesskapsfølelse, likestilling og språkstimulering, er positive effekter musikk kan ha på det sosiale samspillet i en barnegruppe.

Inkludering fremhevet seg som et funn, og innebærer nødvendigheten vi mennesker har av å føle tilhørighet til en gruppe og et fellesskap. Det at barn kan erfare og få bekreftet et positivt selvbilde gjennom samspill med andre i musikkens sammenheng, kan være en fin arena hvor barna kan få mulighet til å bruke ressursene sine på en prososial måte.

Basert på funnene kan man si at musikk kan være med på å bidra til likeverd og likestilling, uavhengig av sosial status. Det å tilrettelegge ut ifra forutsetningene, for at barna kan få en høyere sosial status i barnegruppa gjennom musikk, kan hjelpe barna til å forbedre deres inngang til sosialt samspill sammen med andre barn. Dette kan antakelig være med på å

utvikle lekmulighetene deres. Noe jeg ønsker å trekke fram som viktig for barns egenverdi gjennom musikkaktiviteter, er de spontane initiativene til musikk. Når barna spontant setter i gang med å synge eller tralle, er det fordi de har lyst! Da føler de trolig en glede av å gjøre det, som også kan være med på å glede andre i rundt. Gleden ligger dermed i selve aktiviteten, som kan bidra til å skape et godt og positivt samspill i gruppa. Om de barna som ikke kan eller forstår språket så godt erfarer den eventuelle egenverdien, kan det bidra til at de kan få erfare nytten gjennom at språket deres stimuleres gjennom musikken. Dette vil igjen kunne bidra til økt mestring og bedre kommunikasjon med resten av barnegruppa.

Gleden man potensielt erfarer gjennom musikk, kan ut ifra funnene ha en stor viktighet for barna. Denne gleden kan igjen bidra positivt til barns relasjonsbygging gjennom gleden av å være en del av noe større – et fellesskap. Dette indikerer at musikkgledens egenverdi er en stor bidragsyter til å bedre det sosiale samspillet i ei barnegruppe. Er man glad, vil man trolig ha en prososial atferd, som kan bidra godt til barnas vennskap og lek.

Etter skrivingen av denne oppgaven, og som jeg har tolket det på informantene mine, har musikk en stor effekt på barna. De positive effektene er det indikasjoner på at er mange av. Jeg har fått en beriket forståelse for at musikkens positive effekter kan være med på å styrke det sosiale samspillet mellom barn, til tross for ulike forutsetninger.

Jeg sitter samtidig igjen med en opplevelse av at musikkens plass i barnehagen er for liten, på bakgrunn av mine egne erfaringer og erfaringene mine fra praksis. På bakgrunn av det, har jeg forsøkt å belyse viktigheten av faget i barnehagen. Musikk mener jeg er et område som bør vektlegges mer i barnehagehverdagen. Forbedringspotensialet er stort, men små grep kan utgjøre betydelige forskjeller. Det kan være så lite som å dra i gang mer sang hver dag, både i samlingsstunder og ellers i hverdagen. Det å la barna få uttrykke seg på måter de selv er komfortable med, om det så er gjennom musikk eller ikke. Den ene informanten kommer med et godt poeng i sitatet «musikk er ett av de få fagområdene vi faktisk kan få til ting hvor barna har noenlunde like muligheter». Det meste handler om tilrettelegging. Jeg tror at mange barn kan finne noe i seg selv, og blomstre i musikkens verden. Jeg har forstått det som at det meste vi gjør og hvorfor, handler om å føle seg sett for den man er, og at man *er* god på noe. Musikk kan være et fint verktøy for at et barn skal få erfare den følelsen.

Som problemstillingen min har spurt om hele veien: *Hvilke positive effekter kan musikk ha for det sosiale samspillet i en barnegruppe?* Ovenfor har jeg gått inn på de funnene jeg trakk ut fra intervjuene, men det er nok mange flere. Som nevnt tidligere kan musikk oppleves ulikt

for alle, og ulike følelser kan vekkes på godt og vond. Musikk kan strekke til og nå inn hos mennesker på en måte som går ut over verbalspråkets begrensninger, som nevnt innledningsvis ifb. med sykehjem og demente. Jeg tror det også er tilfelle for barna i barnehagen, likeså tilfelle for mennesker generelt. Musikk er vårt universelle språk.

6.0 Litteraturliste

Angelo, E. (2019). Kapittel 5 – Hvorfor musikk? I Sæther, M. & Angelo, E. (2019) *Barnet og musikken: Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter* (3.utg.). Oslo: Universitetsforlaget

Angelo, E. (2019). Kapittel 6 – Hvordan arbeide med musikk? I Sæther, M. & Angelo, E. (2019) *Barnet og musikken: Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter* (3.utg.). Oslo: Universitetsforlaget

Askland, L. & Sataøen S.O. (2019). *Utviklingspsykologiske perspektiv på barns oppvekst* (4.utg.). Oslo: Gyldendal

Bergsland, M.D. & Jæger, H. (2018). Kapittel 3. Bacheloroppgaven, i Bergsland, M.D. & Jæger, H. (red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Brean, A. & Skeie, G.O. (2019). *Musikk og hjernen: Om musikkens magiske kraft og fantastiske virkning på hjernen*. Oslo: Cappelen Damm

Drugli, M.B. (2014). *Liten i barnehagen – Forskning, teori og praksis*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Evensen, F., Sæheim, R. & Sørenby, U. (2012). *Musikkglede i barnehagen: lek med takt og toner*. Oslo: Kommuneforlaget

Hanken, I.M. & Johansen, G. (2018). *Musikkundervisningens didaktikk*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk

Høigård, A. (2013). *Barns språkutvikling – muntlig og skriftlig* (3.utg.). Oslo: Universitetsforlaget

Johannesen, A., Tufte, P.A. & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5.utg.). Oslo: Abstrakt forlag

Kulset, N.B. (2018). *Din musikalske kapital*. Oslo: Universitetsforlaget

Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen: innhold og oppgaver*. Oslo: Pedlex

Larsen, A.K. (2017). *En enklere metode: Veiledning i samfunnsvitenskapelig forskningsmetode* (2.utg.). Bergen: Fagbokforlaget

- Pape, K. (2013). *Jakten på den gode barndom: Lekende og inkluderende miljøer i barnehagen*. Oslo: Kommuneforlaget
- Ruud, E. (2013). *Musikk og identitet* (2.utg.), Oslo: Universitetsforlaget
- Ruud, E. (2020). *Musikk*. Hentet fra: <https://snl.no/musikk>. Lastet ned: 15.04.2021.
- Statped. (2020). *Kombinerte sansetap i barnehage og skole*. Hentet fra: <https://www.statped.no/kombinerte-syns--og-horselstap-og-dovblindhet/kombinerte-sansetap-i-barnehage-og-skole/samspill/>. Lastet ned: 15.04.2021.
- Sæther, M. & Angelo, E. (2019). *Barnet og musikken: Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter* (3.utg.). Oslo: Universitetsforlaget
- Sæther, M. (2019). Kapittel 1 – Hva er musikk? I Sæther, M. & Angelo, E. (2019) *Barnet og musikken: Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter* (3.utg.). Oslo: Universitetsforlaget
- Sæther, M. (2019). Kapittel 3 – Musikalsk utvikling – en helhet. I Sæther, M. & Angelo, E. (2019) *Barnet og musikken: Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter* (3.utg.). Oslo: Universitetsforlaget
- Sæther, M. (2019). Kapittel 4 – Det skapende barnet. I Sæther, M. & Angelo, E. (2019) *Barnet og musikken: Innføring i musikkpedagogikk for barnehagelærerstudenter* (3.utg.). Oslo: Universitetsforlaget
- Søbstad, F. (2006). *Glede og humor i barnehagen*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Thalgaard, T. (2019). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder* (5.utg., 2.opplag.). Bergen: Fagbokforlaget
- Utdanningsdirektoratet. (2018). *Barns trivsel - voksnes ansvar*. Hentet fra: <https://www.udir.no/laring-og-trivsel/stottemateriell-til-rammeplanen/trivselsveileder/3-Relasjonene-og-samspillet-barna-i-mellom/#>. Lastet ned: 15.04.2021.
- Varkøy, Ø. (2017). *Musikk – dannelse og eksistens*. Oslo: Cappelen Damm Akademisk
- Öhman, M. (2012). *Det viktigste er å få leke*. Oslo: Pedagogisk forum

7.0 Vedlegg

7.1 Vedlegg nr. 1: Informasjonsskriv og samtykkeskjema

DronningMaudsMinne

HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Vil du delta i bachelorprosjektet

«*Barns sosiale samspill gjennom musikk*»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et bachelorprosjekt, hvor formålet er å se på barnas sosiale samspill gjennom musikk. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Formålet med bachelorprosjektet er å finne ut om barnas sosiale samspill kan påvirkes av musikk, og hvilket utbytte de har av å jobbe med musikk i barnehagehverdagen. Min problemstilling for bachelorprosjektet vil være: «*Hvilke positive effekter kan musikk ha for det sosiale samspillet i en barnegruppe?*»

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hva innebærer det for deg å delta?

Din deltakelse i bachelorprosjektet vil innebære et intervju med meg via zoom eller fysisk møte om det lar seg gjøre. Jeg vil *ikke* benytte meg av lydopptaker, men ta notater underveis i det ca. 45 minutter lange intervjuet, som jeg i etterkant vil transkribere før jeg bruker det i det endelige prosjektet. Om ønskelig, kan jeg sende deg intervjuguiden i forkant av intervjuet. Du vil gjennom hele prosessen være anonymisert, og materialet vil kun bli lagret lokalt på en sikker PC.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Om du ønsker å trekke deg, må det være innen prosjektets slutt. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene jeg har fortalt om i dette skrivet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og alle navn anonymiseres. Etter endt prosjekt vil det lagrede materialet slettes.

Prosjektet skal avsluttes 30.04.2021.

Med vennlig hilsen

Synne Flo Rottem

Prosjektansvarlig

Sissel Mosve Bjørnbet (sign)
smb@dmmh.no

Student

Synne Flo Rottem (sign)
synneflo96@hotmail.com

Hanne Bæverfjord (sign)
hba@dmmh.no

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Barns sosiale samspill gjennom musikk*.
Jeg samtykker til:

å delta i intervju

Dato:

Siden prosjektet ikke er behandlet av NSD, kan jeg/vi ikke innhente din underskrift.
Samtykket blir derfor gitt ved at du krysser av i boksen ovenfor.

7.2 Vedlegg nr. 2: Intervjuguide

Intervjuguide bachelor

Prosjekttittel: Barns sosiale samspill gjennom musikk

Problemstilling: «*Hvilke positive effekter kan musikk ha for det sosiale samspillet i en barnegruppe?*»

Bakgrunn/utdanning:

- 1. I hvilken grad synes du musikk er viktig i barnehagen, og hvorfor?**
- 2. Hvordan bruker du/dere musikk med barna i barnehagehverdagen?**
- 3. Hvilke positive effekter tror du musikk kan ha for et barn?**
- 4. Tenker du/dere på egenverdi og nytteverdi for barna når du/dere jobber med musikk?**
- 5. Hvordan kan barnehagen styrke det sosiale samspillet mellom barna ved hjelp av musikk?**
- 6. Tror du at musikk kan utjevne sosiale ulikheter i en barnegruppe? (utdyp/begrunn)**
- 7. Hvordan tenker du en barnehagehverdag ville vært uten det musikalske?**